

Tran Ky Phuong <trankyphuong.cham@gmail.com>

Greeting from Ky Phuong

10 messages

Tran Ky Phuong <trankyphuong.cham@gmail.com>

Fri, Aug 7, 2015 at 9:06 AM

To: Vân Kim <kimvangl@gmail.com>

Chào em, Vân!

Em khỏe ko?

Anh vừa gặp anh Nguyễn Khắc Sử ở Hanoi. Anh Sử nói rằng trong kho của Bt Gia Lai có một tấm bia Chàm tìm thấy tại Ayunpa. Có thật ko em?

Nếu có, thì làm sao để 'dập' tấm bia này?

cảm ơn em rất nhiều và mong gặp.

KP

Van - Nguyen Thị Kim <kimvangl@gmail.com>

Fri, Aug 7, 2015 at 10:33 AM

To: Tran Ky Phuong <trankyphuong.cham@gmail.com>

Dạ, là 2 phù điêu phật có chữ ở mặt sau thôi anh, cái này hình như có trong bài nào em gửi cho anh rồi thì phải, nếu không em gửi lại cho. Nội dung 2 bài này gần giống nhau mà thầy Hà Văn Tấn đã dịch và in trong cuốn sách "Chữ trên đá, chữ trên đồng" của thầy rồi đấy ạ.

Kim Van

Vào 09:06 Ngày 07 tháng 08 năm 2015, Tran Ky Phuong <trankyphuong.cham@gmail.com> đã viết:

[Quoted text hidden]

Tran Ky Phuong <trankyphuong.cham@gmail.com>

Fri, Aug 7, 2015 at 10:40 AM

To: Van - Nguyen Thị Kim <kimvangl@gmail.com>

Anh chưa có hình ảnh của hai tấm bia này em ạ. Nếu được em cho anh xin với.

Cảm ơn em rất nhiều.

KP

[Quoted text hidden]

Van - Nguyen Thị Kim <kimvangl@gmail.com>

Sat, Aug 8, 2015 at 7:02 PM

To: Tran Ky Phuong <trankyphuong.cham@gmail.com>

Dạ, để thứ 2 lên cq, em nói anh em chụp rồi gửi cho anh nhé.

Kim Van

Vào 10:40 Ngày 07 tháng 08 năm 2015, Tran Ky Phuong <trankyphuong.cham@gmail.com> đã viết:

[Quoted text hidden]

Tran Ky Phuong <trankyphuong.cham@gmail.com>

Sat, Aug 8, 2015 at 8:34 PM

To: Van - Nguyen Thị Kim <kimvangl@gmail.com>

OK. Cám ơn em rất nhiều. Anh chờ nha!

Kỳ

[Quoted text hidden]

Van - Nguyen Thi Kim <kimvangl@gmail.com>
To: Tran Ky Phuong <trankyphuong.cham@gmail.com>

Tue, Aug 11, 2015 at 2:44 PM

Kim Van

Vào 20:34 Ngày 08 tháng 08 năm 2015, Tran Ky Phuong <trankyphuong.cham@gmail.com> đã viết:

[Quoted text hidden]

4 attachments

1.1.jpg
5173K

1.jpg
4892K

2.2.jpg
5067K

2.jpg
4208K

Tran Ky Phuong <trankyphuong.cham@gmail.com>

Tue, Aug 11, 2015 at 3:40 PM

To: Arlo Griffiths <arlo.griffiths@efeo.net>, Arlo Griffiths <arlo.cik@gmail.com>, Amandine Lepoutre <amandinelepoutre@gmail.com>, William Southworth <w.southworth@rijksmuseum.nl>, Thanh Phan <thanhphan54@gmail.com>

Daer All,

I forward here with the pictures of a Cham stela sent to me by Dr Kim Van, Director of the Gia Lai Provincial Museum in Pleiku. The inscriptions were read by Prof. Ha Van Tan before.

I will get more info about the stela.

Best,

Ky

[Quoted text hidden]

4 attachments

1.1.jpg
5173K

1.jpg
4892K

2.2.jpg
5067K

2.jpg
4208K

Tran Ky Phuong <trankyphuong.cham@gmail.com>

Tue, Aug 11, 2015 at 4:26 PM

To: Van - Nguyen Thi Kim <kimvangl@gmail.com>

Cám ơn em rất nhiều Vân ơi!

Em có biết anh Arlo Griffiths, một cộng tác viên của Gs. Thành Phần không?

Hiện nay, Arlo là chuyên gia hàng đầu về văn bia Champa.

Vừa rồi anh có đi khảo sát văn bia với đoàn của Arlo tại các tỉnh bắc miền Trung.

Vì vậy, anh muốn giới thiệu những văn bia lưu giữ tại Bảo tàng Gia Lai với Arlo để anh ấy dịch và phân tích thêm cho rõ nội dung và niên đại. (Mặc dầu trước đây Gs. Hà Văn Tấn đã dịch, nhưng có thêm ý kiến thì tham khảo sẽ rộng hơn.)

Anh muốn em cho biết kích thước của mỗi tấm bia, xuất xứ và thời gian phát hiện.

Cám ơn em.

Thân quý,

Ky Phuong

[Quoted text hidden]

Arlo Griffiths <arlo.griffiths@efeo.net>

Wed, Aug 12, 2015 at 6:09 AM

To: Tran Ky Phuong <trankyphuong.cham@gmail.com>

Cc: Amandine Lepoutre <amandinelepoutre@gmail.com>, William Southworth <w.southworth@rijksmuseum.nl>, Thanh Phan <thanhphan54@gmail.com>

Sorry, only now do I realise that there are two stones. But since the sculpture is very similar on both, I suppose the inscription that is almost unreadable may also be ye dharmāḥ. Please send us a scan of Ha Van Tha's publication if possible. Any further information will also be welcome.

Warm greetings,

Arlo

[Quoted text hidden]

[Quoted text hidden]

<1.1.jpg><1.jpg><2.2.jpg><2.jpg>

Van - Nguyen Thi Kim <kimvangl@gmail.com>
To: Tran Ky Phuong <trankyphuong.cham@gmail.com>

Wed, Aug 12, 2015 at 7:58 AM

Em gửi anh những thông tin về 2 bức phù điêu mà em biết:

2. Các di vật điển hình

Trong số những di vật thuộc văn hóa Champa được lưu giữ tại Bảo tàng tỉnh Gia Lai, tôi quan tâm nhiều đến 2 bức phù điêu Phật, xin tạm gọi là phù điêu Phật 1 và phù điêu Phật 2.

Bức phù điêu Phật 1: được Bùi Minh Trí (Viện Khảo cổ học) và tôi công bố năm 1992^[1] trong Hội nghị thông báo những phát hiện mới về Khảo cổ học của năm. Tài liệu lưu trữ tại Bảo tàng chỉ cho biết: phù điêu này được tìm thấy năm 1978 ở Ayun Pa^[2] bên dấu vết đổ nát của một công trình kiến trúc, ngờ đó là tháp Chăm. Ở đó, họ đã tìm thấy 2 tiêu bản như vậy nhưng chỉ mang về Bảo tàng 1 tiêu bản, còn tiêu bản kia, thời điểm năm 1992 vẫn không rõ ở đâu.

Tượng Phật được tạc trong một khung diềm nổi hình lá đề, thể hiện tư thế tọa thiền, ngồi xếp bằng 2 chân, chân trái xếp lên trên chân phải; tay khuynh rộng ra, xuôi xuống dưới, 2 bàn tay đặt giữa lòng đùi; đầu đội mũ chóp hình cánh sen, khuôn mặt trái xoan; mình để trần (không mặc áo cà sa), bụng hơi to, xệ, bờ vai nhô cao lên tạo thế cổ tượng bị rụt lại. Các đường nét tạo tác có phần cứng, không được mềm mại.

Tượng có kích thước: cao (ngồi, tính đến mũ) 44 cm; mặt dài 18,5 cm, rộng 15 cm (tính đến vành tai); vai rộng 23 cm; chân khuynh rộng 36 cm; từ bờ vai xuống tới chân dài 25,5 cm.

Phía sau bức phù điêu này được khắc kín chữ, theo GS. Hà Văn Tấn thì đó là 4 dòng chữ Chăm cổ được khắc dọc theo phiên đá^[3]. Trên bản rập của Bùi Minh Trí, GS. Hà Văn Tấn đã trao đổi với tiến sĩ K. V. Ramesh, giám đốc cơ quan khảo cứu Khảo cổ học (bộ phận minh văn) của Ấn Độ. Theo tiến sĩ K. V. Ramesh, những dòng chữ này thuộc loại chữ Nam Ấn, có niên đại thế kỷ VI-VII (thuộc hệ Brahmi) có thể đọc là:

1. Yè dhammā hetu prathavā tēshain
2. Hētun Tathāgatō hy avadat tēshā
3. N-cha jo nirodhō èvain
4. Vādi Mahāsramanah

GS. Lương Ninh cũng cho rằng tự dạng của các dạng chữ này có nguồn gốc cổ, từ kiểu chữ Võ Cạnh, Hòn Cút, nhưng có thể kéo dài khá muộn, đến sau thế kỷ X.

Dựa trên bản dịch của tiến sĩ K. V. Ramesh và bản chữ Phạn, có thể dịch nghĩa như sau:

1. Đạo pháp là căn nguyên
2. Đức chân thiện (Tathagatô = Phật) cũng nói về căn nguyên
3. Dù không còn sự hiện hữu
4. Đại sa môn (Mahàsramanah = Phật) đã nói như thế[4].

Bức phù điêu Phật 2: được công an tỉnh thu giữ từ chùa Bửu Tịnh, thị trấn Ayun Pa và giao về cho Bảo tàng Gia Lai ngày 4-3-1999. Cũng trong năm đó, tôi đã thông báo về phù điêu này tại Hội nghị thông báo Khảo cổ học hàng năm của Viện Khảo cổ học Việt Nam[5]. *Bức phù điêu này vốn là của một gia đình ở Ayun Pa[6]* tặng cho bác sĩ Long, sau đó, cha của bác sĩ Long đã cúng bức tượng này vào chùa Bửu Tịnh. Đây là bức phù điêu gần giống như bức phù điêu Phật 1 trên. Phía sau bức phù điêu này cũng được khắc kín chữ Chăm cổ. Năm 2000, trên bản dịch của PGS. Nguyễn Khắc Sứ, GS. Hà Văn Tấn công bố[7], minh văn này được viết thành 7 dòng chạy ngang phiến đá, chữ mờ khó đọc, dòng đầu đã gần mòn hết, 6 dòng sau còn đoán nhận được. 6 dòng đó, theo GS. Hà Văn Tấn đọc như sau:

3. Tu prabhavà tesam
4. Hetun thatàgto
5. Hy avadat tesan
6. Cay o nirodho evam và-
7. Di mahāsrama-
8. Nah//.

Từ 6 dòng này, theo công thức Phật giáo bằng tiếng Sanskrit trong bài kệ *Pháp thân*, giáo sư suy ra dòng thứ nhất đã mờ là:

1. Ye dharmmā he-

Và minh văn này được giáo sư đọc là: “*Các pháp đều do nhân duyên sinh ra. Đấng Như Lai đã thuyết về nguyên nhân cũng như sự tiêu diệt chúng, chính Người, Đức Đại Sa Môn đã nói như vậy*”.

GS. Hà Văn Tấn cũng cho rằng, văn bản này được bằng kiểu chữ có niên đại khoảng thế kỷ VI-VII, là bức phù điêu thứ hai kiểu tìm thấy ở Gia Lai.

[1] Bùi Minh Trí (Viện Khảo cổ học) và Nguyễn Thị Kim Vân (Bảo tàng Gia Lai), *Về bức phù điêu Chăm đang lưu giữ tại Bảo tàng Gia Lai*. Những phát hiện mới về khảo cổ học năm 1992, Viện Khảo cổ học, HN, 1993, tr. 298-299

[2] Lúc đó, Ayun Pa là một khu vực rộng lớn, bao gồm thị xã Ayun Pa và 3 huyện hiện nay là Krông Pa, Ia Pa và Phú Thiện.

[3] Hà Văn Tấn, *Minh văn Sanskrit trên phù điêu Phật ở Gia Lai* – Những phát hiện mới về khảo cổ học năm 2000. In trong “*Chữ trên đá chữ trên đồng minh văn và lịch sử*”, Nxb KHXH, HN-2002

[4] Bùi Minh Trí (Viện Khảo cổ học) và Nguyễn Thị Kim Vân (Bảo tàng Gia Lai), *Về bức phù điêu Chăm đang lưu giữ tại*

Bảo tàng Gia Lai. Những phát hiện mới về khảo cổ học năm 1992, Viện Khảo cổ học, HN, 1993, tr. 298-299

[5] Nguyễn Thị Kim Vân, *Bức phù điêu Chăm ở chùa Bửu Tịnh, huyện Ayun Pa, Gia Lai*. Trong – Thông báo những phát hiện mới về Khảo cổ học năm 1999.

[6] Ayun Pa ở đây cũng được hiểu là bao gồm địa bàn cả 4 huyện thị như trên.

[7] Hà Văn Tấn, *Minh văn Sanskrit trên phù điêu Phật ở Gia Lai* – Những phát hiện mới về khảo cổ học năm 2000. In trong “*Chữ trên đá chữ trên đồng minh văn và lịch sử*”, Nxb KHXH, HN-2002

Kim Van

Vào 16:26 Ngày 11 tháng 08 năm 2015, Tran Ky Phuong <trankyphuong.cham@gmail.com> đã viết:

[Quoted text hidden]